

Tussenbeslissing 6 januari 2015

De Klachtencommissie seksueel misbruik in de R.-K. Kerk van de Stichting Beheer & Toezicht i.z. Seksueel Misbruik in de R.-K. Kerk in Nederland, verder ook: de Klachtencommissie, geeft op grond van de Procedure Klachtencommissie seksueel misbruik in de R.-K. Kerk (verder ook: de Procedure) de volgende tussenbeslissing inzake de klacht van:

[naam],
geboren op [datum],
wonende te [plaats],
hierna te noemen: klager,
juridisch adviseur: mr. S.S. van Gijn, advocaat te Amsterdam,

tegen:

wijlen **[naam]**,
geboren op [datum],
overleden op [datum],
de persoon over wie geklaagd wordt,
hierna ook te noemen: aangeklaagde,
tijdens zijn leven werkzaam als pastoor/kapelaan in het Bisdom van Breda, tevens Benedictijn van O.L.Vrouw in ballingschap (Abdij Mount St. Benedict).

1. De procedure

1.1. Op 21 december 2014 is van klager bij emailbericht een klacht ontvangen van seksueel misbruik gepleegd door aangeklaagde. Aangeklaagde was ten tijde van het misbruik kapelaan in [plaats] en later pastoor in [plaats].

1.2. Op 17 februari 2014 is van het Bisdom Breda een brief met bijlage ingekomen waarin wordt gereageerd op het verzoek van de griffie van de Klachtencommissie om nadere informatie omtrent aangeklaagde te verschaffen. Door het Bisdom wordt vermeld dat aangeklaagde vanaf [dag] [maand] 1972 half-time kapelaan was in [plaats] en vanaf [dag] [maand] 1978 pastoor te [plaats]. Door het Bisdom wordt voorts vermeld dat aangeklaagde Benedictijn was (Abdij O.L. Vrouw Mount St. Benedict in Trinidad) en dat derhalve deze orde benaderd dient te worden.

1.3. Op 3 april 2014 is vanuit het Bisdom Breda een brief ingekomen waarin wordt gereageerd op nadere vragen van de griffie van de Klachtencommissie omtrent de werkzaamheden van aangeklaagde als kapelaan en pastoor voor het Bisdom te Breda. Uit de brief blijkt dat aangeklaagde voor de Tweede Wereldoorlog naar Trinidad is gereisd en daar is ingetreden in het klooster "Mount Benedict" van de Benedictijnen. Naar verwachting is aangeklaagde in Trinidad tot priester gewijd. Begin jaren zeventig is aangeklaagde teruggekeerd naar Nederland. In [plaats] was een half-time vacature voor een kapelaan. Het bisdom gaat ervan uit dat de aanstelling van aangeklaagde tot kapelaan met medewerking en instemming van de abten van de Orde der Benedictijnen heeft plaatsgevonden. Met ingang

van 1 januari 1978 werd aangeklaagde benoemd als zielzorger te [plaats]; daarnaast bleef hij als kapelaan pastorale assistentie verlenen in omliggende parochies. Tot zijn eervol ontslag en emeritaat in [jaar] is aangeklaagde laatstgenoemde functies blijven vervullen. Hij is Benedictijn gebleven en op [datum] in [plaats] overleden.

1.4. Op 16 april 2014 is van de Sint Willibrordsabdij van de Benedictijnermonniken te Doetinchem een brief ingekomen. Daarin is vermeld dat er in de jaren na de oorlog in Nederland geronseld is om jonge mensen te bewegen in te treden in het klooster van Trinidad. Dit gold ook voor aangeklaagde. Na meerdere jaren keerde aangeklaagde, net als vele anderen, terug naar Nederland en is hij, wederom net als vele anderen, in de zielzorg gaan werken. In de brief wordt voorts uiteengezet dat de verantwoordelijke overste voor aangeklaagde de abt van Trinidad is. De Nederlandse kloosters van de orde behoren (met uitzondering van de Abdij van Egmond sinds 2005) niet tot de congregatie waarvan het klooster van Trinidad deel uitmaakt. Het klooster van Trinidad valt onder de “Congregatie van de Annunciatie”.

1.5. Op 26 juni 2014 is ter griffie van de Klachtencommissie het klaagschrift ingekomen. Daarin vermeldt klager dat hij in 1972 misdienaar is geworden in de Parochie [naam] in [plaats]. Volgens klager was aangeklaagde daar toen pastoor (bedoeld zal zijn: kapelaan, toev. Klac). Het seksueel misbruik van aangeklaagde bestond uit handtastelijkheden: aanraken en spelen met de geslachtsdelen van klager. Dit gebeurde wekelijks gedurende 3 à 4 jaar. Klager maakt voorts melding van een gebeurtenis in 1978 waarbij hij door aangeklaagde anaal werd verkracht. Klager logeerde toen bij aangeklaagde nadat hij aangeklaagde had geholpen met diens verhuizing naar [plaats].

1.6. Op 12 september 2014 is daarop de reactie van het Bisdom Breda ontvangen. Het Bisdom is van mening dat de Orde der Benedictijnen en meer in het bijzonder de Abdij Mount Benedict te Trinidad, behorend tot de Belgische “Congregatie van de Annunciatie” als kerkelijk gezagsdrager moet worden aangemerkt. Het Bisdom verzoekt de Klachtencommissie daarover eerst een beslissing te nemen voordat de behandeling van de zaak wordt voortgezet. Het Bisdom stelt dat een religieus en zo ook aangeklaagde, geïncardineerd blijft bij de orde waar hij is ingetreden. Aangeklaagde blijft dan ook onder verantwoordelijkheid van die orde vallen. Het Bisdom stelt voorts dat aangeklaagde alleen voor wat betreft de uitoefening van zijn ambt als pastoor en zijn werkzaamheden als kapelaan onder het gezag van de bisschop van Breda viel.

1.7. In reactie op de vooraankondiging van de zittingsdatum heeft het Bisdom Breda per brief van 14 oktober 2014 laten weten dat van de zijde van het Bisdom geen vertegenwoordiger ter zitting van 2 december 2014 aanwezig zal zijn, nu het standpunt van het Bisdom in de eerder toegestuurde brieven duidelijk is verwoord. Het Bisdom wil voorkomen dat zij door te verschijnen bij klager de ontrechte indruk kan wekken toch als kerkelijk gezagsdrager te kunnen worden aangemerkt.

1.8. Op 2 december 2014 heeft te Utrecht een zitting van de Klachtencommissie achter gesloten deuren plaatsgevonden, waarbij de Klachtencommissie was samengesteld uit de onderaan deze tussenbeslissing te noemen leden. Naast de te noemen leden werd de zitting bijgewoond door mevrouw mr. R. Willemsen, aankomend griffier. Klager is niet verschenen. Wel is verschenen zijn juridisch adviseur mr. Van Gijn. Zij heeft het standpunt van klager toegelicht aan de hand van een notitie, die aan het dossier is toegevoegd. Namens het Bisdom is, zoals in het voorgaande artikel is uiteengezet, niemand verschenen.

2. Beoordeling van de bevoegdheid

2.1. Op grond van de stukken kan worden vastgesteld dat aangeklaagde kennelijk het kloosterleven als Benedictijn in Nederland is begonnen, maar nog voor de Tweede Wereldoorlog naar Trinidad is vertrokken, aldaar is ingetreden in de Abdij Mount St. Benedict en in 1955 in Trinidad tot priester is gewijd.

Vervolgens is aangeklaagde begin zeventiger jaren teruggekeerd naar Nederland. Vanaf [dag] [maand] 1972 was hij half-time kapelaan in [plaats] en hij werd met ingang van [dag] [maand] 1978 pastoor in [plaats]. Op [dag] [maand] 1991 is hij eervol ontslagen en op [datum] is hij in [plaats] overleden.

Het seksuele misbruik betreft de periode 1972 tot begin 1978. De periode derhalve dat aangeklaagde kapelaan was in [plaats] en aansluitend pastoor in [plaats]. Het seksuele misbruik heeft derhalve plaatsgevonden terwijl aangeklaagde kerkelijke functies bekleedde in een kerkelijke instelling van de RK Kerkprovincie in Nederland, te weten het Bisdom Breda. Dit betekent dat op grond van artikel 1.1 sub a van de Procedure bevoegdheid toekomt aan de Klachtencommissie en de Bisschop van Breda als kerkelijk gezagsdrager valt aan te merken.

Het Bisdom heeft aangevoerd, dat niet de Bisschop van Breda, maar de Abt van de Abdij Mount St. Benedict als kerkelijke gezagsdrager dient te worden aangemerkt. Het Bisdom heeft daarbij gewezen op de brief van het Meldpunt aan het Bisdom Breda van 11 februari 2013 in de zaak 2012T898.

In laatstgenoemde zaak was echter sprake van twee kerkelijke gezagsdragers in Nederland (een overste en een bisschop) en bij een dergelijk competentieconflict valt de keuze voor de toepassing van de Procedure op de overste.

In de onderhavige situatie is echter de Abt van de Abdij Mount St. Benedict geen kerkelijk gezagsdrager in de zin van de Procedure, aangezien de Abdij geen kerkelijke instelling is van de RK Kerkprovincie en evenmin viel/valt onder een Nederlandse Orde van Benedictijnen.

Ook de omstandigheid dat - zo heeft het Bisdom aangevoerd - aangeklaagde voor de naleving van zijn religieuze geloften verantwoording verschuldigd was aan de Abt in Trinidad betekent niet, dat aangeklaagde niet evenzeer voor zijn eventuele wandaad aan de Bisschop van Breda verantwoording diende af te leggen en de Bisschop van Breda in dat geval jegens aangeklaagde kerkrechtelijke sancties had kunnen treffen zoals ontslag uit het ambt van kapelaan of pastoor. Het feit dat de Bisschop geen specifieke ordesancties zoals verwijdering uit de Orde kon treffen, staat er niet aan in de weg dat de Bisschop als kerkelijk gezagsdrager in de zin van de Procedure kan worden aangemerkt.

Hierbij heeft de Klachtencommissie voorts meegewogen dat het misbruik in Nederland heeft plaatsgevonden en wel door een priester, die vanaf omstreeks 1972 tot aan zijn ontslag in de kerkelijke rechtssfeer was opgenomen. Dat zijn benoemingen tot kapelaan en pastoor met instemming van de Abt in Trinidad zullen zijn gebeurd, doet aan een en ander niet af.

De Klachtencommissie concludeert dan ook dat zij bevoegd is de klacht te behandelen, dat de Bisschop van Breda als kerkelijk gezagsdrager wordt aangemerkt en dat de behandeling dient te worden voortgezet.

3. De tussenbeslissing

De Klachtencommissie verklaart zich bevoegd de klacht te behandelen en bepaalt dat de Bisschop van Breda binnen vier weken na de dag van deze tussenbeslissing inhoudelijk op de klacht kan reageren.

Deze tussenbeslissing is genomen op 6 januari 2015 door mr. H.J. Schepen, voorzitter, mevrouw mr. A.M.T. Denekamp-Mulder en drs. L. Erftemeyer, leden, bijgestaan door mr. J.C. Quint, griffier, en is ondertekend door de voorzitter.

Tegen deze tussenbeslissing is geen hoger beroep mogelijk. Wel bestaat voor klager en de (gemachtigde van de) kerkelijke gezagsdrager ingevolge artikel 20 van de Procedure de mogelijkheid binnen twee weken na ontvangst van deze tussenbeslissing schriftelijk bezwaar in te dienen indien er naar zijn of haar oordeel een algemeen beginsel van behoorlijke klachtbehandeling is geschonden.

Op grond van artikel 18.5 van de Procedure wordt deze tussenbeslissing binnen twee weken nadat deze is vastgesteld bij aangetekend schrijven aan de kerkelijk gezagsdrager en aan klager verzonden.